

Fabrikalardan makine sesinden
önce İşçinin Sesi gelecek!
Yıl:15, Sayı:387

İŞÇİNİN SESİ ÇEK-AL

Karşı-devrim
yanıtını bulacaktır
22 Ocak 1990

*Emperyalizmin kaçınılmaz doğası bir kez daha sergilendi,
Gorbaçof çizgisi karşı-devrim düzeyine "yükseldi"*

Romanya'da karşı-devrim -II- Sanmasınlar hesabı sorulmayacak Döktükleri kan yerde kalmayacak

Bu sayımızda, Mercan Köklü yoldaşın hazırladığı verisel döküm ve değerlendirme yazısının ikinci bölümünü yayınlıyoruz. Gelişmeler bilgilendirmeyi gerektirdiği sürece, dizi de sürecektir.

Romanya karşı-devrimi, Gorbaçof çizgisinin, "yeryüzünün çalkantılı bütün noktalarında çatışma durumlarını dağıtma", emperyalizmle "kollektif araştırma" ve sorunları "eşgüdümlü bağlama" gibi hedeflerin somut ve en taze örneği oldu.

Romanya'da olan, Gorbaçof ve onun çizgisinden ilerleyen bazı sosyalist ülke yönetimlerinin, emperyalizmle işbirliği içinde, dikkatle hazırladığı, son rötuşları Malta Zirvesi'nde yapılmış karşı-devrimci bir darbeydi. Karşı-devrim, Çavuşesku yoldaşın liderliğindeki Romanya Komünist Partisi'ne ve artık "tutucu" bir güç olduğu düşünülen işçi sınıfına karşı yapıldı. (Silviu Brucan, *Financial Times* röportajı, 29 Aralık 1989) Uluslararası basında "komünist" nümunesi olarak pazarlanmaya çalışılan karşı-devrimci İliescu'nun 13 Ocak'ta "Romanya Komünist Partisi'nin yasaklandığını" ilan etmesi, bu değerlendirmemizin karşı-devrimcilerin kendi ağzından doğrulanmasıdır.

Uluslararası burjuva basın, Romanya karşı-devrimine "halk ayaklanması", "Romanya halkının istem ve özlemlerinin gerçekleşmesi", "yönetimin kendiliğinden örgütlenmesi" vb. özellikleri yakıştırmaya çabaladı. Ama sınıf çelişkilerinin iyice kızıştığı dünyamızda hayat, bütün bu yakıştırmaları, maskeleri iki hafta gibi kısa bir sürede söktü attı, karşı-devrimin kuyruklu yalanlarını birer birer sergilemeye başladı.

Çavuşesku yoldaş, Temeşvar olaylarının hemen ardından yaptığı bir açıklamada ve darbeden sonra karşı-devrimcilerce "yargılanması" sırasında, bu olayların ardında "emperyalistlerin, faşistlerin, terörist ve ser-seri sürülerinin", ülkeyi ve sosyalizmi "bir avuç dolara ve başka dövizlere satan hainlerin", yabancı gizli servislerin ve onların işbirlikçilerinin bulunduğunu söylerken son derece haklıydı.

Önceden planlı, örgütlü darbenin ardında Sovyetler'deki Gorbaçof yönetimi başta olmak üzere, İngiltere, Fransa ve ABD'nin ve onların Romanyalı işbirlikçilerinin olduğunu, Macaristan, Yugoslavya, ADC, Polonya gibi ülkelerin işbölümünde

çeşitli sorumluluklar üstlendiğini ortaya koymak için çok fazla çaba gerekmedi. Basında yer alan çeşitli yazı ve haberlerin satır aralarına sıkışmış bazı bilgiler, "yetkililerin" fütursuz açıklamaları, hatta siyasette tecrübesiz genç karşı-devrimcilerin nasılsa çekilmesine izin verdikleri bir film, bütün gerçeği gözler önüne serdi.

İskambil kartları gibi birbiri ardısıra ortalığa saçılan çeşitli verileri, geçen sayımızdaki bazı bilgileri de zorunlu olarak tekrar ederek, olabildiğince kronolojik bir sıralama içinde vermeye çalışalım:

Macar kartı: Papaz

1980'lerin başında, Çavuşesku yönetimi, dış borcu ödeme yolunda zorlu çabayı başlattıktan sonra, *Macar azınlığın* yoğun yaşadığı Transilvanya bölgesinde, özellikle enteller arasında "Transendental Meditasyon" kılıfı altında, kendine "Allahın Ordusu" adını veren çeşitli dini, yoz akımlar yayılmaya başladı. (*The Guardian*, 25 Temmuz 1982) Bu gelişmeye karşı parti epeyce mücadele etti.

1988 Mayıs'ında, Çavuşesku'nun "7 bin köyü modernleştirme ve tarımsal-endüstri merkezleri kurma planı"nı açıklamasının ardından, ortada fol yok yumurta yokken, "Macar azınlığın kültürel vb. haklarının yok edildiği, köylerinin yerlebir edildiği", vb. üstüne büyük bir yaygara kopartıldı. (Oysa Romanya TV'sinin Macarca, Almanca yayını, bu dillerde çıkan gazeteler vardı, Kluj kentindeki Macar üniversitesi ise yeni değil, ta 30 yıl önce, 1958'de kapanmıştı.)

Bu kampanyanın başını Macaristan ve İngiltere çekti. On bin Macar asıllı Romanyalı Macaristan'a "sığındı". Macaristan'da Romanya aleyhtarı büyük gösteriler düzenlendi. (Haziran 1988) Romanya yönetimi, Macaristan yönetimini "şövenist, milliyetçi, anti-Romen ve anti-sosyalist karakterdeki yeni eylemlerin" ardında olmakla, gerçekdışı haberler yaymakla suçladı. Ama kimsenin bu doğru eleştiriyi dinlemeye niyeti yoktu. Amaç, üzüm yemek değil bağcıyı dövmektir!

Binlerce Macar köyünün yerlebir

edildiği haberinin yalan olduğunu, kampanya hedefine ulaşip, uluslararası kamuoyu yaratılıp, Macar azınlığın milliyetçi, şövenist duyguları kaşındıktan tam bir yıl sonra *Financial Times* gazetesi açıkladı. (*Financial Times*, 17 Mayıs 1989) Ayrıca *The Independent* gazetesi, karşı-devrim gerçekleştirildikten sonra, "Romanya'da sistemleştirme planının, yalnızca birkaç köyü etkilediğini, bütünüyle yıkılan köylerin sayısının yalnızca 10 olduğunu, Romanya'nın 13 bin köyünden 8 bininin yıkılması planının hiç uygulanmadığını" yazdı. (*The Independent*, 5 Ocak 1990) Bu arada, karşı-devrim hükümetinin payına da, bu hiç uygulanmayan planı, "Romanya halkından gördüğü yaygın tepki" yüzünden durdurma(!) kararı aldığını dünyaya duyurmak gibi bir sahtekarlık düştü!

Bunlar, karşı-devrimin ilk eylemlerinin 16/17 Aralık 1989 tarihinde, Macar azınlığın yoğun yaşadığı, Macaristan sınırındaki Temeşvar'da başlatılmasının *tesadüf olmadığının* ipuçlarıdır. Papaz Lazslo Tökeş'in çevresinde gelişen olaylar bu değerlendirmemizi daha da güçlendiriyor.

Karşı-devrimin ardındaki yerli-yabancı güçler bölgeyi özel olarak seçmiş, hazırlık yapılmış, "aktörler" görevlerine hazırlanmıştı. Olayların çıkmasının ve karşı-devrimin gerçekleştirilmesinin görünürdeki nedeni sayılan "mazlum"(!) Macar Protestan papazı Lazslo Tökeş, işte böyle bir "aktördü".

Bu papazın görünüşte sorunu Çavuşesku yönetimiyle, ya da bu yönetimin sözünü geçirdiği söylenen Ortodoks kilisesiyle *değildi*. Genç ve milliyetçi papaz Lazslo Tökeş, bir süredir kendisinin bağlı bulunduğu Macar Reformcu Kilisesi ile çatışma halindeydi. Macar Reformcu kilisesinin üst yönetimi onu, "papazlıkla uyuşmayan faaliyetlerde" bulunduğu, kilisenin ve devletin yasalarına karşı çıktığı gerekçesiyle Temeşvar'daki görevinden almış, başka bir merkeze atamıştı. Ama papaz Tökeş, yerine gelen papaza kiliseyi ve papaz konutunu teslim etmemekte direniyor, fiili işgal eylemi örgütleyiyor, bu amaçla bazı dindar Macarları çev-

resine topluyordu.

Bu durum karşısında, kilise üst yönetimi papazı polis zoruyla evinden çıkartmaya çalıştı. Bu arada, 15/16 Aralık günlerinde, yanında güvenlikçileri olan papaz Tökeş'in "kimliği bilinmeyenlerce" dövüldüğü iddiası ortaya atıldı. Papazın evinin önünde 200 kişilik bir gurup toplandı. Macaristan kamuoyunun ve doğal olarak Romanya'nın 2 milyonluk Macar azınlığının dikkati buraya çekildi.

17 Aralık sabahı, polis geleceken ama daha gelmemişken, papaz, üstünü başını kana bulayarak evinin penceresinden "dindarlara seslendi"(!), onları evlerine dönmeye "çağırıldı"(!) "Papazın kan içinde olduğu" haberi hızla kente yayıldı. (*The Times*, 18 Aralık 1989) Kışkırtıcı ajanların da aktif çabasıyla kısa sürede çevrede onbin dolayında bir kalabalık birikti. Topluluk güvenlik güçlerinin üstüne yürüdü. Polisin gücü yetmeyince bu kez ordu yardımı çağrıldı. Bu arada gösteri, "papazları kan içinde bırakıyor" gösterilen hükümete karşı bir gösteriye dönüştü. Göstericiler otomobilleri, itfaiye araçlarını devirip yaktılar, ilk elde 4 asker kafası kırılarak linç edildi. Bu durum karşısında ordu süngü takıp, gaz bombalarıyla, panzerlerle göstericileri dağıttı, ölenler, yaralananlar oldu. Olaylar, hızla tırmanmaya başladı.

Olayların görünürdeki "baş aktörü" Lazslo Tökeş, böylece önemli bir işlevi yerine getirmiş oldu. Dindar Macar kalabalıkların acıma duygusunu okşadı, son yıllarda borç ödeme nedeniyle çekilen ekonomik sıkıntılardan ötürü halkın bazı kesimlerinin yönetime duyduğu öfkeyi kamçılıdı. Dindar yığınların güvenlik güçleriyle çatışmasını *bilinçli olarak* kışkırttı. Üstüne üstlük, Macaristan'a bir de mektup "kaçırarak"(!) Solidarność lideri Lech Walesa'dan yardım istedi.

Beklendiği gibi, olay, uluslararası basında büyük yankı uyandırdı. Macar Sendikalar Ulusal Konseyi, Romanya mallarına boykot uygulanmasını istedi. Macaristan'da iktidar partisi olan Macaristan Sosyalist Partisi (MSP) Romanya KP ile ilişkilerini kesti. (*The Independent*, 21 Aralık 1989) Dünya kamuoyu Çavuşesku yöne-

timine ateş püskürmesi için ustaca manipüle edildi. Emperyalist devletlerin lider ve diplomatları, alenen Romanya halkını Çavuşesku'yu de-virmeye çağırdılar. Romanya'nın Macar azınlığının yaşadığı öteki kentlerinde gösteriler düzenlendi. Karşı-devrim çarkı giderek daha hızlı dönmeye başladı.

Ama işin aslı başkaydı. "Masum ve mazlum"(!) papaz Lazslo'nun çevresinde, "halkın masum öfkesinin" kendiliğinden(!) patlaması sonucu gelişen olayların perde arkasında, Çavuşesku yönetimine ve Romanya'da sosyalizme karşı düzenlenmiş bir *komplo* vardı. Bunu, erke yapışmış olan şimdi Ulusal Selamet Cephesi adlı karşı-devrim örgütünün ve geçici hükümetin sözcülerinden olan Kazimir Ionescu, karşı-devrim gerçekleş-tikten sonra, "açıkyüreklilikle", şu sözlerle açıklıyor:

"Biz bunu (darbeyi-İ.S.) son iki yıldır hazırlıyorduk. Nasıl becereceğimizi bil-miyorduk. Ama toplantılarımızı sürdür-dük ve Gorbaçof'u dikkatle izledik. Planımızı uygulamaya sokacak insanlar, yitirecekleri işleri falan olmayan emekli-ler, ya da *Macarlar ve Almanlardı*. Çünkü Çavuşesku onları öldürmeye cesaret edemezdi." (*The Times*, 3 Ocak 1990) (abç)

Allah söyletiyor(!) Böylelerinin di-line bereket!.. Karşı-devrimin perde arkasındaki uluslararası komplo ve entrikaların sergilenmesinde paha biçilmez katkıları oluyor.

Sinek birfisi: Macaristan

Macaristan'ın Romanya karşı-devri-minde üstlendiği işlevler, bu kadarla sınırlı kalmadı. Macar yönetimi, karşı-devrimde "oldukça" aktif görev üstlendi.

Macar televizyonu, Temeşvar olay-larının öncesinde, devrik Romen kralı Mihail'le bir saatlik bir röportaj yayınladı. Bu yayın, Romanya'nın Macar azınlığına yönelikti. Kral Mihail, II.Dünya Savaşı'ndan sonra ülkede devrimcilerin erke geçmele-riyle birlikte devrilmiş, yurtdışına sürgüne gönderilmişti. 40 yıldır İs-viçre'de yaşayan devrik kralın tozlu raflardan indirilip Macar televizyo-nuna çıkartılması, doğrusu çok "garip" bir tesadüftü(!)

Aslında bunun garip bir yanı yoktu. Macar yönetimi, yıllardır, Romanya'nın faşizmden kurtuluşu konusunda Romen yönetiminden farklı olarak, "kralın önemli katkıları olduğundan" söz edip durur, kral Mihail'i "anti-faşist" olarak tanıtmaya özen gösterirdi. Bu anlamda RKP ile sürtüşmesi yeni değildi. (*The Guardian*, 24 Ağustos 1981)

Ote yandan, Malta Zirvesi önce-sinde Gorbaçof'a ve Bush'a mektup yazarak, Romanya'ya "birşeyler ya-pılmasını" istemiş olan kralın söy-ledikleri de çok ilginçti. Şöyle diyordu:

"(Romanya'da) liberalleşme yönün-deki herhangi bir girişim, uzun bir geçiş dönemini gerektirir. Bu ise ancak ülke içinden yapılabilir. Romanya'nın içler acısı durumunu gözönüne alırsanız, ya *partiden ya ordudan ya da her ikisinden ortak unsurlarla* gerçekleştirilebilir. Böyle bir rol ne Kilise ne de sendikalarca üstlenilemez.

"Gorbaçof ortaya koydu ki, Moskova Çavuşesku'nun politikalarını onaylamı-yor. Parti içindeki muhalifler, korkularını

yenip ona karşı birleşebilirler. Ayrıca Çavuşesku, son zamanlarda bazı bakan-larını verimsizlikle suçladı, kötü durumun sorumluluğunu onların üzerine yıktı ve onları cezalandırmakla tehdit etti. Bu gurup da kavgaya çıkmaya karar vere-bilir." (*The Times*, 19 Aralık 1989)

Görüldüğü gibi, Macar TV'si aracı-lığıyla Romanya'ya sesini duyuran kral, kendi kaderini, Gorbaçof'un marifetiyle parti ya da ordu içinden "korkularını yenip kavgaya çıkacak" komploculara bağlıyor, karşı-devrim mesajı veriyordu. Macar Dışişleri Bakanlığı'nın ondan aşağı kalır tarafı yoktu. Bir üst yetkili, Romanya'da sosyalizme karşı düzenlenen komplo-nun üstündeki örtüyü aralayarak şöyle diyordu:

"Eğer ordu yönetime yüz çevirir de halk korkuyu üzerinden atarsa, çarpışma başlar." (*Financial Times*, 20 Aralık 1989)

Bekledikleri gibi oldu ve ordunun üst kademesi, RKP yönetimine "yüz çevirdi". Ama burada ilginç olan, Macar dışişleri bakanının neredeyse "gaipten haber"(!) vermesiydi.

Daha ordunun karşı-devrimci dar-becileriyle sosyalizme sadık birlikleri ve öteki güvenlik güçleri arasında kapışma ortaya çıkmamışken, Macar dışişleri bakanı Gyula Horn, güvenlik güçleri ile ordunun bazı birlikleri arasında çatışmalar olduğunu, "Ro-manya'da rejime karşı ciddi bir siyasal hareketin geliştiğini, varol-duğunu" Batı basınına açıklıyordu. (*The Independent*, 22 Aralık 1989) Yani, bir yandan böyle bir çatışmanın olması için propaganda yapıyordu. Bir yandan da, "rejime karşı bir siyasal hareketin varlığını" önceden bildiğini gösteriyordu. Demek ki, kendilerinin de içinde yer aldıkları, önceden örgütlü, planlı bir girişim vardı!

Bunu, çarpışmalar ilerledikçe, pey-derpey açıkladılar. Romanya savunma bakanı Vasile Milea'nın, sosyalizme sadık güçler tarafından, ülkeye ihanet ettiği için idam edildiği duyulduktan sonra bir açıklama yapan Macar savunma bakanı Ferenc Karpati, kendisinin, (komplonun içinde yer aldığı için cezalandırılmış olan) "Ro-manyalı meslektaşıyla yakın ilişki içinde olduğunu," ondan darbecilere ve onların sokağa dökmeye çalıştığı topluluklara ateş açılmayacağına iliş-kin "söz aldığını" duyurdu. (*The Independent*, 23 Aralık 1989) Macar ordusunun, "Çavuşesku yandaşlarına karşı çarpışan ordu birlikleriyle yakın ilişki içinde olduğunu" bildirerek, kime destek verdiklerini haber verdi. (*The Sunday Times*, 24 Aralık 1989)

Bu arada, Macar basını Temeş-var'da binlerce ölü ve yaralı olduğu yaygarasını kopartmış, ilk yardım malzemeleri için çağrı yapıyordu. Bu "meşru" gerekçeyi kullanarak, her tarafı sıkı sıkıya kapatılmış olan TIR kamyonları başta olmak üzere yüz-lerce araç, Macar ordusunun ve onların "yakın ilişki" içinde olduğu darbecilerin denetiminde olan sınırı aştı ve Romanya'ya (hangi Roman-ya'ya?) "tıbbi malzeme"(!) götürdü. Nedense bu ilaçlar(!) vb. aynen Sovyet "tıbbi yardımı" gibi, iki gün içinde cephanesi tükenmiş olan darbeci güçlerin ellerindeki silahların, cep-hanenin sayısını ve ateş gücünü artırdı. (Bu konuya tekrar döneceğiz.)

Macaristan'ın Romanya'daki karşı-devrimci darbecilerle "yakın ilişki-

leri"nin darbe sırasında başlamadı-ğının, aylarca önceden bir tezgahın kurulduğunun haberi, Çavuşesku yol-daşlar öldürüldükten, karşı-devrim kendini biraz rahatlamış hissettikten sonra geldi. Karşı-devrimin savunma bakanlığına getirilen general Mili-taru'nun yardımcısı ve aynı zamanda karşı-devrimin ekonomi bakanı olan general Stanculescu'nun, "bu yıl, yaz aylarında Budapeşte'ye yaptığı özel bir ziyaret sırasında Macar ordu yetkilileriyle iyi ilişkiler kurduğu" haberlerin arasına sızdı. (*Financial Times*, 27 Aralık 1989)

Sinek ikilisi: ADC ve Yugoslavya

Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin ve Yugoslavya'nın da (ama özellikle ADC'nin) Romanya'daki karşı-devrimde ilk bakışta fazla dikkat çek-meyen ama canalıcı bir işlevi oldu.

Temeşvar'daki olayların ertesinde, Batı basını olayların nasıl geliştiği, kaç kişinin öldüğü vb. hakkında ancak tahmin yürütebiliyordu. En büyük yardımcıları ise, Romanya'dan gelenlerden bilgi toplayan Yugoslav Haber Ajansı Tanjug idi. Tanjug muhabirleri, ordunun "büyük bir katliam yaptığı" yolunda haberler iletiyor, ama haber kaynakları olan "görgü tanıkları" çelişkili bilgiler veriyordu.

Bir görgü tanığı, göstericilerin askerlerin kafasını ezerek linç ettik-lerini, bunun üzerine süngü takan askerlerin göstericilerin üzerine yü-rüdüğünü anlatırken, bir başkası, polislerin göstericilere ateş açtığını söylüyordu. Bir Batılı öğrencinin "Tiananmen meydanı Temeşvar'a göre hiçbir şeydir" biçimindeki söz-lerini aktaran Tanjug, 19 Aralık'ta ölü sayısını 2000 dolayında diye verdi. Sokaklar kan gölü olmuş, ama yağın yağmur bütün kanı alıp götür-müştü(!) (*The Times*, 20 Aralık 1989) Avusturya TV'si biraz daha cesaretle tutum aldı ve "kamyonların metre-küpler dolusu ceset taşıdığını" duyur-du. (*The Guardian*, 20 Aralık 1989)

Bütün bu haberler, emperyalistlerin Romanya içindeki kışkırtma amaçları açısından yeterince işe yaramıyordu. Çünkü çelişkiliydi. Basında bomba gibi patlamıyor, abartmada aşırıya kaçtığı, ayağı yerden kesildiği için kamuoyunu inandırıcı olmuyordu.

Bu ortamda Doğu Alman Haber Ajansı ADN, imdatlarına yetiştii. Bir kez, kaynak "ciddi", Alman'dı. Üstelik sosyalist ülke kaynağıydı. Batılılar, bir aksilik durumunda "biz Doğu Almanların yalancısıyız" diyerek aradan sıyrılabilirdi. Ve en güzel yanı, bu haber Romen küçük burjuvalarını, öğrencileri, Alman azınlığı sokağa çıkartmak açısından dehşetli bir haberdii.

Doğu Alman ADN haber ajansı, 20 Aralık'ta, Temeşvar'da, (tam rakamlar vererek) içinde 4630 ceset bulunan bir toplu mezarın ortaya çıkarıldığı-nı(!) duyurdu. Bütün uluslararası basın bu haberin üstüne atladı. Yugoslav TV'si, cesetlerde işkence izleri bulunduğunu, mezar kazma çalışmalarının sürdüğünü ekledi. RKP'nin iç güvenlik örgütü olan Sekuritate'nin Sibiu ve Temeşvar'da kent suyunu zehirlediği haberi de öteki haberlere katıldı. Bu arada "güvenilir" bir Romen doktoru, 1200 cesetten söz ettiyse de onun verdiği rakamı ciddiye alan olmadı.

ADN'nin haberlerinin etkisi, Tan-

jug'un dünya çapında ve Romanya'da haber yayma gücüyle birleşince büyük oldu. Romanya'nın başkentinde dün-yadan haberi olmayan öğrenciler, Temeşvar'daki "yığınsal katliamı" protesto etmek üzere sokağa çıktılar. RKP'nin Bükreş'teki yığınsal mitin-ginde provokasyon yaptılar. Polisle çatıştılar. Ertesi gün de darbenin asıl vuruşu geldi. Ordunun üst kesimleri karşı-devrim safına geçti, askerlerin büyük bölümü de onları izledi. Sosyalizm yanlısı birlikler ve güvenlik güçleriyle karşı-devrimci birlikler arasında yoğun çatışma başladı.

Bu arada ADN, orijinal habere bir haber daha ekledi. Temeşvar'da 13 bin 500 hükümet aleyhtarı göste-ricinin tutuklandığını, bunlardan 7500'ünün ölüme mahkum edildiğini dünya ajanslarına ilettili. (*The Times*, 23 Aralık 1989) Bu habere Temeş-var'daki karşı-devrimciler bile şaşır-dılar, bu kadar tutuklunun nereye hapsedilmiş olabileceğini aramaya, Çavuşesku yönetimine sadık güçlerin binlerce göstericiyi bir iki gün içinde nasıl yargılayıp mahkum etmiş ola-bileceğini araştırmaya koyuldular.

Bunların ardından BBC, ölü sayısına zam yaptı, 23 Aralık'ta 21.00 haber ajansında 5400 ölüden söz etti. Özel TV kanalı ITN, bir gün sonra ölü sayısının 12 bine yükseldiğini duyur-du. 25 Aralık'ta karşı-devrimciler Çavuşesku'yu 60 bini aşkın ölünün sorumluluğunu taşımakla suçladılar. 26 Aralık'ta açıklama yapan karşı-devrimci yönetim, darbe sırasında 60-70 bin dolayında insanın öldüğünü, yaralı sayısının yüzbinleri bulunduğunu ilan etti.

Karşı-devrimin Temeşvar olayla-ıyla ilgili provokasyonu, Macarların yanısıra, Doğu Almanya'nın ve Yu-goslavya'nın işte böyle "essiz" yar-dımlarıyla gelişti. Daha önceden belirttiğimiz gibi onlar, yalnızca, Varşova Paktı (ve karşı-devrimcilerin uluslararası dayanışması) çerçevesi içinde Sovyetler'deki Gorbaçof yön-e-timinin kendilerine biçtiği görevleri yerine getirdiler.

Karşı-devrimin işçi sınıfının erkini yıkmak amacıyla savaşa çıktığı gün-lerde, Çavuşesku ve yandaşlarını "eli kanlı katiller", "halka, işçilere"(!) ateş açan ve işkenceden, katliamdan çe-kinmeyen" insanlar olarak göstere-bilmek için, yüzlerce yalan haberin yayılması, kayıpların sayısının abar-tılması, abartmanın da ötesinde bu konuda Meşhedi'yi bile şaşırtacak Acem palavralarının atılması, karşı-devrimci darbecilere biraz olsun halk desteği sağlayabilmek için gerekliydi. Emperyalistler ve Gorbaçof yönetimi için de özellikle önem taşıyordu. Yıllardır kolunu bükemedikleri Çavuşesku yönetiminin belini, onu dünya kamuoyu önünde karalayarak, bü-tünüyle haksız ve yanlış bir konuma oturtarak kırmayı planlıyorlardı. Kendileri de, "hümanist", can kaybının en kısa zamanda durdurulmasını (ve tabii bu arada Çavuşesku'dan kur-tulmayı) isteyen bir konumda yer alacaklardı.

Bu nedenle, emperyalist ve "sos-yalist"(!) uluslararası basın, haberlerin aslını astarını, *bilinçli olarak* araş-tırmadı, sormadı. Araştırmalar, işin gerçeğinin nasıl olduğunun bulunup çıkartılması "zaman"(!) aldı.

Tüm sahtekarlıkları tek tek ortaya çıkıyor

Bu planı ancak bir yere kadar

uygulayabildiler. Çavuşesku yoldaşların alelacele, düzmece bir mahkemede "yargılanmaları", ama onurlu, alını dik bir tutum koymaları ve mahkeme dışında alınmış bir kararla hızla öldürülmeleri, bu süreci gösteren video filminin, bütün dünyada günlerce gösterilen bir belge durumuna gelmesi ve tüm dünya demokratik kamuoyunun vicdanını sarsması, Romanya'daki gelişmelerin halk ayaklanması falan değil, uluslararası eşgüdüm ve işbölümü içinde hazırlanmış bir darbe olduğunun kısa sürede anlaşılması, planı tersine döndürdü. Bu kez, "araştırmacı" gazeteciler ortaya çıktılar.

Temeşvar'da söylendiği kadar çok insanın ölmediği, güvenlik güçlerinin ancak göstericiler kendilerine öldürücü silahlarla saldırıp lince giriştikten sonra duruma müdahale ettiği ortaya çıktı. Tanjug'un ele geçirdiği bazı kararnamelere göre, Çavuşesku, İran'da yurtdışı gezisini sürdürürken, 17 Aralık'ta Temeşvar'daki birliklerin yeterince silaha sahip olmadığını söylüyor ve "silah ve cephaneye gönderilmesi gerekir, herhangi bir askeri darbeyi önlemek için en katı önlemler alınmalıdır" diyor. (*The Times*, 29 Aralık 1989)

Aynı gazetenin 11 Ocak 1990'da yayınladığı bilgilere göre de, Temeşvar'daki olaylar sırasında Sekuritate birlikleri silahsız ve cephanesiz olarak göstericilerin karşısına çıkarılıyor. Çavuşesku, bunu duyunca, ordunun komutasını üzerine alıyor. Savunma bakanı Milea'ya, Sekuritate'nin bazı yöneticilerine ve içişleri bakanına, darbenin geldiğini görmelerine karşın gerekli önlemleri almadıkları için kendilerini kurşuna dizdireceğini söylüyor. Daha sonra, Siyasal Yürütme Komitesi'nin toplantısında bu kararı ertelemek gerektiğini söylüyor. (Vasile Milea, Bükreş'te darbe girişimi başladığında orduya ateş açma emri vermediği için güvenlik güçlerince ölümle cezalandırılıyor.)

Bu bilgilerin ışığında bile, güvenlik güçlerinin Temeşvar'da ADN ve Tanjug'un ve onlara dayanarak dünya burjuvazisinin iddia ettiği gibi bir toplu kıyıma girişmediği, çünkü söz konusu birliklerin, kıyımanın yapıldığı söylenen 17 Aralık'ta bunu sağlayabilecek silah ve cephaneye sahip olmadıkları ortaya çıkıyor. Yani Gorbaçov'çu darbecilerin bir kuyruklu yalanı açığa çıkıyor.

Ayrıca, Batılı "araştırmacı" gazeteciler, gidip Temeşvar'ı dolaşarak, büyük bir istekle, artık karşı-devrimcilerin denetiminde olan Temeşvar'da ferlik ferlik toplu mezar arıyorlar. Bir gazeteci, bulgularını şöyle yazıyor:

"Mezarlık içinde siyah bayraklarla çevrili bir toplu mezarda yanyana uzatılmış 18 ceset vardı. (Yetkililer) bize, binlerce insanın öldürüldüğü söylenen 17 Aralık katliamından ortaya çıkarılan cesetlerin henüz bu kadar olduğunu söylediler.

"Ama cesetler yeni değildi, mor ve yeşildiler. Hatta bir ceset o denli çürümüştü ki, kaburga kemikleri ortaya çıkmıştı. Cesetler, bir katliamın kurbanlarından çok bir *tip laboratuvarından gelme kadavralara* benziyorlardı.

"Mezarlıktaki bazı mezarlar da altüst edilmişti... Manzara, insanı huzursuz ediyordu. Ama bu huzursuzluk, yalnızca mezarlıktaki ölüm havasından dolayı değildi." (*The Sunday Times*, Walter Ellis'in özel raporu, 31 Aralık 1989) (abç)

Burjuvazinin gazetecisi, kısaca şunu diyor: "Çavuşesku'yu karalayabilmek için koca bir yalan savurdunuz, anladık. Ama bana gösterdiğiniz cesetler bile katliamdan değil, bunları mezarlardan çıkartıp, laboratuvarlardan toplamışsınız. Beni bile huzursuz ettiniz, numaranızı yutmadım."

Bu sahtekarlık karşısında, aynı gazete, çarpışmalarda ölen, ya da Sekuritate tarafından öldürüldüğü ileri sürülen 60-70 bin kişilik sayıyı da sorguya çekiyor. Gazetede şöyle bir değerlendirme var:

"Romanya olaylarında ölenlerin sayısı, hükümet tarafından 60 bin olarak ileri sürülürken, yabancı gözlemciler ölü sayısının 2000 ile 10 bin arasında olabileceğini bildiriyorlar. Uluslararası Kızılhaç Komitesi, tıp ekiplerinden gelen bilgileri bir araya topluyor. 60 binin abartmaca olduğunu ileri sürüyor.

"Çavuşesku'nun yargılanmasını gösteren filmde Çavuşesku, 64 bin kişinin ölümünden sorumlu tutuluyordu. (Oysa yeni yönetimin) sağlık bakanı ölü sayısının 5 bin dolayında olacağını söylüyor. Şimdiye dek ülkenin bütün hastanelerinden toplanan *kesinleşmiş ölü sayısı ise 766*. Bu arada Macar ordusu yetkilileri, 60 bin ölünün askeri açıdan olanaksız olduğunu söylediler. Gerçek sayının 2 bin ile 5 bin arasında olacağını belirttiler.

"Uluslararası Kızılhaç Örgütü, Bükreş, Arad, Kluj, Tirgumureş, Oradea, Sibiu, Braşov ve Konstanta gibi kentlere ekipler yolladı. Hastane başına ortalama yaralı sayısını 200-500 arasında buldu. Ölü oranı 1/3 olarak kabul ediliyor. (Dolayısıyla) onlar da ölü sayısını 2-5 bin arasında tahmin ediyorlar.

"Bu arada Doğu Alman haber ajansı ADN'nin, Temeşvar'da yığınsal mezarda 3-4 bin ölü bulunduğu ilişkin haberinin kaynağının ne olduğu hâlâ anlayamadı. Yığınsal mezar denilen yer, yoksullar mezarlığı, ve burada bulunan ölü sayısı da iki düzine çıktı. Ayrıca bunlar, *Temeşvar olaylarından önce ölmüşler*.

"Temeşvar'daki bir basın toplantısında, resmi yetkililerin ölü sayısı hakkında verdikleri rakamlara karşı çıkan bir yerel sözcü, askerler tarafından sırtına silah dayanarak dışarı çıkarıldı. Kentin ana hastanesinde 250 kadar yaralı vardı.

"Romanya'nın yeni liderleri, kendi verdikleri cankayı rakamlarını düşürmeye istekli değiller. Kısmen düşük bir ölü sayısının kendi itibarlarını azaltacağını düşünüyorlar. Olaylarda ölü sayısının yeni tarih kitaplarında, destansal biçimde 60 bin dolayında geçmesi şansı var olarak görünüyor." (*The Sunday Times*, Amit Roy'un raporu, 31 Aralık 1989) (abç)

Toplam ölü sayısı hakkında karşı-devrimcilerin kopardığı uyuz fırtınanın pili de burada bitti. Bir sahtekarlık daha ortaya çıkmış oldu.

Burada bir önemli nokta var. Ölümü kesinleşmiş 800, kesinleşeceği düşünülen 2-5 bin kişinin çok önemli bir bölümünün Romanya Komünist Partisi'nin üye ve sempatizanları, Çavuşesku yanlısı ordu birliklerinin askerleri, Sekuritate üyeleri olduğundan hiç kuşku yok.

Romanya'dan gönderdikleri haberlerde, TV muhabirleri üstüne basa basa birşey söylüyorlardı: Karşı-devrimciler, çatışmaların harında yakaladıkları silahlı komünistleri ya kurşunlayıp öldürdüler, ya da linç ettiler. Ya da, İngiliz ITV televizyonunun da defalarca gösterdiği gibi, nasılsa hastaneye ulaştırdıkları yaralı komünistleri, muhabirin deyimiyile

"yaralı vahşi hayvanlar" gibi, futbol sahasından sökülen kale fileleri içinde hasta yatağına bağladılar, hastanede öldürdüler.

Bu uygulamanın yaygınlığı, en son günlerde çıkan haberlerden yansıyor. İngiliz gazeteleri, kırılık yörelerde karşı-devrimcilerin komünistleri, ya da komünist olduğundan kuşkulandıran kişileri linç ettiklerini, linç olaylarının yaygınlaşması karşısında Ulusal Selamet Cephesi'nin bütün ülkede televizyonda yayınlanan bir duyuruyla, katil çetelerini "itidale" davet ettiğini yazıyorlar. (*Financial Times*, 10 Ocak 1990, *The Times*, 11 Ocak 1990) Yani sonunda 2-5 bin arası ölü sayısı kesinleşse bile bu şimdilerde daha çok gerçekleşiyor.

Romanya'nın karşı-devrimci yönetimi, "itidal" kararını, elbette ki komünistleri düşündüğünden almadı. Yenilginin şokundan kurtulup toparlanmaya çalışan komünistlerin, bir zamanlar Alman faşizmine karşı yükselttilen silahlı mücadeleye benzer bir kavgayı yeniden yükseltmesini engellemek istiyorlar. Nedeni de, İngiliz gazetecilerin ortak yorumlarında belirtildiği gibi, karşı-devrimcilerin, "son derece zayıf bir toplumsal tabana sahip olmaları", emperyalist ülkelerden ve Gorbaçov'lardan aldıkları onca desteğe karşın, işçi sınıfından ve komünistlerden dehşetli korkmalarıdır. Bugün bile Bükreş'te TV binasının belli stüdyolarına girememelelerinin, geceleri çalıştıkları odaların tepesi ışıklarını söndürmelerinin, bir yerden bir yere hâlâ tankların, zırhlı personel taşıyıcılarının içinde gitmelerinin anlamı budur.

Karşı-devrim hazırlığında İngiltere'nin rolü

Romanya karşı-devriminin öncesinde kamuoyunun hazırlanmasında, karşı-devrim güçlerinin örgütlenmesinde ve karşı-devrimin bizzat içinde, İngiltere önemli rol oynadı. Bu rol, karşı-devrimci yönetimde Gorbaçov yanlısı karşı-devrimcilere karşı Batı yanlısı karşı-devrimcilerin elinin güçlendirilmesine yönelik çabalar biçiminde hâlâ sürüyor.

İngiltere basını, Çavuşesku yönetimi aleyhinde yanlış bilgilendirme (desenformasyon) kampanyasını, en küçük fırsatlardan yararlanarak, yalan haber ya da saptırılmış haberler yayınlamak sürdürdü. Romanya Komünist Partisi'nin izlediği çizginin dünya çapında gözden düşürülmesi için "canla başla"(!) çalıştı. İngiliz burjuvazisi, AT ve uluslararası ekonomik kuruluşlar nezdinde Çavuşesku aleyhtarı kampanyaların başını çekti. Romanya'nın ekonomik olarak güçten düşürülmesi için elindeki bütün silahları kullanmaya özel çaba gösterdi.

İngiltere Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın (AGİK) Viyana'da sürdürdüğü görüşmeler sonunda hazırlanan nihai senedi çeşitli gerekçelerle imzalamak istemeyen Romanya'ya karşı diplomatik saldırının başını çekti. Romanya AGİK Viyana belgesine imza koymak zorunda kalır kalmaz da büyük çaplı bir saldırı başlattı. Romanya'daki İngiliz diplomatları, rejim karşıtlarıyla "görüşme" adı altında çeşitli provokasyonlarda bulundular. Romen polislerinin duruma müdahalesiyle birlikte de çeşitli Avrupa ülkeleri, İngiltere'yi desteklemek üzere elçilerini Romanya'dan çektiler.

İngiliz basını ve diplomasisi, Ro-

manya'ya karşı sürekli "hazır" oldu. En ufak gelişmeler karşısında öteki emperyalist ülkeleri ve Gorbaçov'u uyarmada kusur etmedi. İngiliz basını, daha 1989 Nisan'ında öteki AT ülkelerini ve özelde de Sovyetler'i Romanya'dan et ithali konusunda uyarıyor, karşı-devrim öncesinde gerekli hazırlığı yapması gerektiğini, bazı ekonomik başarıların Romanya'nın ellerinden kaçmasına ortam hazırlayabileceğini belirtiyordu.

"Sovyet et ithalinin %40'ı Romanya'dan geliyor..."

"71 yaşındaki lider (Çavuşesku-İ.S.), büyük ölçüde AT'ye yaptığı ihracat sayesinde elde ettiği 1 milyar doları aşkın dış ticaret fazlasıyla, *manevra alanına*, yiyecek arzını ve çöküntü içindeki endüstriyel altyapıyı iyileştirmek üzere *olanaklara sahip*. Şimdi, 7 bin köyün yıkılıp yerine agro-endüstri komplekslerinin kurulmasına yönelik 'sistemli-leştirme' planını uygulamaya daha yetenekli *olacak*." (*The Independent*, 19 Nisan 1989) (abç)

Buradaki mesaj şuydu: "AT ülkeleri, Romanya'yla ekonomik ilişkileri bozun. Gorbaçov, Romanya'nın dışında et satın alacak yerler bul. Yoksa, elindeki parayla bu yönetim, hem ekonomiyi ilerletecek, hem kırsal kesimde sosyalist tarımı ilerletecek, hem sizin hem bizim başımızı ağrıtabilecek ve şimdi öfkeli olan Romen halkının gönlünü, bir daha yitirmemek üzere kazanacak girişimleri başarıya götürebilecek." Bu yazının, Gorbaçov yönetimiyle birlikte hareket eden Silviu Brucan ve arkadaşlarının Mart 1989'da Çavuşesku'ya bayrak açmasının ardından yayınlanmış olması, emperyalizmi ve Gorbaçov yönetimini "ortak olarak" huzursuz kılan bir yönetime karşı eşgüdümlü çabanın bazı ipuçlarını vermesi açısından önemlidir.

Yazımızın birinci bölümünde (Bakınız *İşçinin Sesi*, sayı:386, Çek-Al) yayınladığımız örneklerden de hatırlayacağımız gibi, İngiltere, yıl sonunda yapılması belirlenmiş olan darbe girişimi öncesinde basıncı artırdı, Çavuşesku'nun ölmesi, öldürülmesi, başkalarıyla uzlaştırılması, ordunun müdahalesi vb. alması tartıştı. Bu arada, Temeşvar olayları sırasında bazı gösterici öğrencilerin, 24 Aralık'ta yeni bir başkaldırı daha yapmayı planladıklarını söylemeleri çok ilginçti. Öğrenciler, "o gün, göreceksiniz, Temeşvar'da, daha iyi şeyler olacak" diyorlardı. (*The Independent*, 20 Aralık 1989)

Bu, önceden belli bir örgütlenmenin ve hazırlığın yapıldığının güzel bir açıklamasıydı. Peki, bunda İngiltere'nin payı neydi?

17 Aralık'ta Temeşvar'da patlak veren olayların ardından İran'a yaptığı resmi ziyaretten dönen Romanya devlet başkanı Çavuşesku, ordunun ve güvenlik güçlerinin olaylarda doğru tutum aldığını söylüyor ve "emperyalist çevrelerle yabancı istihbarat servislerinin bu işin arkasında olduğunu" belirtiyordu. Çavuşesku, Temeşvar'daki olayların yabancı gerici güçlerle önceden planlandığını ve olayların içinde "ülkelerini bir avuç dolara ve başka dövizlere satanlar" bulunduğunu belirtiyor, bu gelişmelerin, "yabancı egemenliğini reddeden" bütün uluslara karşı sürdürülen büyük bir kampanyanın parçası olduğunu vurguluyordu. Karşı-devrim sırasında ve sonrasında ortaya çıkan

veriler, Çavuşesku'nun bu suçlamalarda hiç de haksız olmadığını ortaya koydu.

Karşı-devrimin perde gerisinde liderliğini yapan, eski RKP üyesi, Romanyalı komünistlerin haklı olarak "Sovyet ajanı" olarak suçladıkları karşı-devrimci Silviu Brucan, 3 Ocak 1990'da İngiliz 4.Kanal televizyonuna verdiği röportajda, kasım ayı içinde İngiltere Dışişleri Bakanlığı müsteşarı William Waldegrave ile görüşüğünü, Çavuşesku'ya karşı planlarını ve "yapacakları girişimi" anlattığını, İngilizlerden destek aldığını söyledi. Brucan daha sonra, Gorbaçov'un onayını almak üzere Moskova'ya giderek "adını açıklamamaya söz verdiği" yüksek Sovyet yetkilileriyle görüşüğünü eklemeyi de unutmadı. (Channel 4 ajans haberi, 3 Ocak 1990)

İngiltere'nin darbenin örgütlenmesinden önceden haberi olduğu böylece kanıtlandı. Ama İngiltere yalnızca haberli değil, aynı zamanda bu yönde örgütlü girişimler içindeydi.

Yalnızca hazırlık değil, aynı zamanda örgütlenme

1989 yılında Romanya hakkında gizli "rapor" hazırlayarak bir BM toplantısına gönderen ve hakkında Romanya yönetiminin İngiliz ajanı olduğu yolunda çeşitli kuşular dile getirilmiş olan Dumitru Mazilu (şimdi devlet başkan yardımcısı olarak karşı-devrimin ikinci adamı, Ulusal Selamet Cephesi-USC üyesi olarak komünizmin yasaklanması için haçlı seferi açtığını ilan eden adam)... Azılı anti-komünist rejim aleyhtarı Doina Cornea (USC üyesi, şimdi legale çıkan azılı sağ bir partinin liderlerinden, İngiliz ve Fransızların "adamı")... Gorbaçov'larla işbirliği içinde darbeden aylarca önce gizlice Ulusal Selamet Cephesi'ni (USC) kuran ve 1989 Mart'ında Çavuşesku'ya karşı bir açık mektup yayınlayan 6 eski "komünist"(!) (başını şimdiki karşı-devrimin ve onun örgütü USC'nin perde arkası lideri Silviu Brucan çekiyor) ... Yurtdışında yaşayan, Gorbaçov'tan Çavuşesku'ya devirmesini isteyen Eugene Ionescu gibi tanınmış tiyatro yazarları... Kızı İngiltere'de, kendisi 40 yıldır İsviçre'de tozlu raflarda yaşayan, karşı-devrim öncesinde birden ekranları doldurmaya başlayan devrik Romen kralı Mihail... Gizlice İngiltere'ye gelerek, "özel"(!) bir zamanda BBC'den yayınlanması için bant dolduran profesörler(!)... Yıllardır Londra ve Paris'te Romanya Sosyalist Cumhuriyeti'nin zor yoluyla yıkılması için örgütlenme, propaganda çalışması yapan, Dünya Hür Romenler Örgütü denilen bir örgütte biraraya gelmiş olan eski kralcılar, Romen faşistleri... Bütün bunlar, Çavuşesku yönetimine, sosyalizme karşı giriştikleri haçlı seferinde İngiltere'nin koynunun sıcaklığından yararlandılar. Hepsi, Romanya Komünist Partisi'ne karşı tezgahlanan karşı-devrimde İngiltere'nin yerine getirdiği işlevde, şöyle ya da böyle rol üstlendiler.

Romanyalı profesörlerden Petru Kretia, 1989 Kasım'ında Oxford'a özel bir ziyaret yaptı. Bay Kretia, sanki olacakları önceden biliyormuşçasına(!) BBC ve Hür Avrupa Radyosu'nda okunmak üzere bir mesaj hazırladı, teybe okudu. Sonra Romanya'ya döndü. Bu yönetim aleyhtarı "masum" mesaj ise, Romanya'da karşı-devrim başlayınca BBC Romence Servisi

tarafından yayınlandı.

Temeşvar'da olaylar başlayınca devrik Romen kralı İngiliz basınında, TV'da boy göstermeye başladı. *The Times*, olayların başlamasından önce, Romanya'da kent sokaklarına "Vrem Malai Şi Pe Regele Mihai (Ekmek ve Mihail'i istiyoruz)" sloganının yazıldığını haber verdi. (*The Times*, 19 Aralık 1989) Bu arada örgütsel olarak İngiltere Dışişleri Bakanlığı'na bağlı olan BBC Romence Servisi, CIA'nın denetimindeki Hür Avrupa Radyosu ve Amerika'nın Sesi, yeni yıldı kralın yeni yıl mesajını yayınlayacaklarını duyurdular. Kral, mesajında Çavuşesku'yu, "toplumun beyninde bir tümör"(!) olarak gördüğü komünizmi suçladı. (*The Times*, 19 Aralık 1989)

Karşı-devrimci gösterilerin Bükreş'e sıçratıldığı gün, BBC Romence Servisi, Romanya'ya yönelik yayınlarını günde 15 dakika uzatarak, haftalık yayın süresini 14 1/4 saate çıkardığını duyurdu. (20 Aralık 1989)

Bu arada ilginç şeyler de oldu. Temeşvar olaylarının ardından *The Times*'in başyazısında "Romen entellektüelleriyle işçi sınıfı arasındaki bağların çok zayıf olduğu" yorumu yapıldı. (19 Aralık 1989) Bunun iki nedeni vardı. Birincisi, İngiltere, karşı-devrimin başarılı olması durumunda, yeni rejimde yer alacak olan Batı yanlısı karşı-devrimcilerin elinin Gorbaçov yanlısı karşı-devrimciler karşısında güçlü olmasını istiyordu. Emperyalizmin yeni erkte dikiş tutturabilmesinin ve Gorbaçov'ların planlarına çelme takabilmesinin önemli bir koşulu, işçiler arasından bir kesimi "kazanmak", yani işçileri bölmektir.

Öte yandan, karşı-devrim, dev bir güç olan işçi sınıfının çeşitli kesimlerini tarafsızlaştırılmaz, "kazanmaz" ise zaten son derece cılız ve kararsız bir tabana dayalı kalacaktı. Bu ise, geleceğin tehlikelerle dolu olması demekti. (Karşı-devrimin geleceğinin tehlikelerle dolu olması konusunda hiç de yanılmıyorlar.)

İngiliz diplomasisinin yüzyıllar içinde halkların ilğini kurutma ve dünyayı yönetmede kazandığı deneyimin hiç de yabana atılacak türden olmadığı, sonradan kendini gösterdi. İngiliz ve Fransızların "adamı" olarak bilinen azılı anti-komünist (ve yeni karşı-devrimci cephenin, USC'nin üyesi) Doina Cornea, çevre sorunları ve fabrikalarda, madenlerde yaşam koşullarını öne alarak, işçiler arasında çalışma başlattı. İngiliz basını şimdi "işçi dostu"(!) Cornea'nın propagandasını yapmakla meşgul. Cornea, Gorbaçov'lara karşı propagandayı da hızlandırmış durumda ve şöyle diyor:

"Cephe hâlâ eski muhafızlardan oluşuyor. Ben onlara, cephenin apolitik olacağına (anlaştığımızı) hatırlattım. Bu yeniden boyanmış bir komünist partisi mi? Bunun ardında neyi gizliyorlar? Bu sorularına yanıt veremediler. Onlara, bir partiye dönüşürlerse aralarından ayrılacağımı söyledim. Her zaman komünizmle mücadele ettim ve şimdi elimi onlara vermeyeceğim." (*The Independent*, 15 Ocak 1990)

Bu kadar da değil

Temeşvar olayları gelişirken İngiltere, kendi dayandığı "entel" gurupların, işçilerle bağının zayıf olmasından şikayetçiydi. Bunun, işçileri karşı-devrime katma açısından önemli bir

zayıflık olduğunu düşündüklerini sanıyoruz. Bu nedenle, bütün ümidini, bir şifre sözü gibi kullanılan "iç gelişmelere", yani ordunun darbesine bağladığını duyurmaktaydı. Sovyetler'i tutum almaya çağırırken İngiliz basını hiç kusur etmiyordu:

"ABD, Batı ve Sovyet bloku ülkelerinin, Helsinki anlaşması çerçevesi içinde 'eşgüdümlü tepki' göstermelerini önerdi. Bu Moskova'nın Helsinki ve Viyana belgelerini ciddiye aldığını göstermesi açısından bir şans. Biraz şanslı olursa olaylar biçimsel ekonomik ambargoyu gereksiz kılacak bir hızla gelişecektir..." (*Financial Times*, 20 Aralık 1989)

"Çavuşesku'nun 3.dünya ülkeleriyle ilişkileri iyi... Sovyetler Birliği müdahale edecek ve bir Gorbaçov doktrini için Batı'nın onayını alacak mı? Romanya, yoksul Sovyet halkına o kadar yiyecek sağlıyor ve Çavuşesku, Gorbaçov'un yerine başkasının getirilmesi tehlikesini gösteren 'kötü örnek' olarak öyle yararlı ki, Batı'da göklere çıkarılan 'Kızıl Ordu'nun Bükreş'i kurtarması' fikri, belki de uzak bir düştür." (*The Times*, 20 Aralık 1989)

Emperyalizm-Gorbaçov işbirliğinin ve *perestrojka*'nın geleceği, itibarı ve çıkarları açısından Çavuşesku'nun yıkılması o kadar önemli görülüyordu ki, Temeşvar olaylarıyla birlikte İngiliz devletinin yetkilileri, "diplomatik kuralları" ve tedbirli, dikkatli söz etmeyi bir kenara bıraktılar. Çıplak "ayaklanma" çağrıları yapmaya başladılar. Romanya ordusunu ve güvenlik güçlerini "göreve çağırdılar".

Karşı-devrimin perde arkası lideri Silviu Brucan'ın İngiliz televizyonuna verdiği röportajda adından söz ettiği, daha sonraki günlerde kendisinden sık sık söz edilen, İngiltere Dışişleri Bakanlığı müsteşarı William Waldegrave, 19 Aralık'ta Romanya güvenlik güçlerini (ve orduyu), "Romanya halkının gerçek istem ve özlemlerini temsil etmeye ve bu rejime bir son vermeye" çağırdı. Waldegrave, ayrıca, "güvenlik servislerine, Doğu Almanların ve ötekilerin başına gelenlerin bir gün kendi başlarına da geleceği" mesajını ulaştırmalıyız, dedi. Daha da ileri giderek, "bu rejimin günleri sayılıdır ve onun çöküşünü hızlandırmak üzere bizim dışarıdan yapabileceğimiz herşey bizim için doğrudur" biçiminde konuştu. (BBC radyo röportajı)

Çifte standartlı burjuvazinin çifte standartlı basını da kendisini onayladı: "Bunlar, bir hükümet üyesinin, diplomatik ilişkilerde bulunduğu bir başka hükümet hakkında son derece ender olarak söylediği sözlerdir, ama şu durumda elbette haklılığı vardır." (*Financial Times*, 20 Aralık 1989) (abç)

Bükreş'teki İngiliz diplomatları, bu çağrının özüne ve sözüne uygun davrandılar. Bükreş'te karşı-devrimci gürhün devlet başkanlığı sarayına ve daha sonra TV istasyonuna yürüyerek, bu binaları zaptetmesine aktif olarak katıldılar. Bunu bir İngiliz gazetecisi şöyle anlattı:

"Bükreş'te öğle saati başkanlık sarayının göstericilerce işgal edilmesi sırasında caddede biri 'hadi' diye bağırdı, 'bu devrimdir'. (Tarihçiler bilmek isterlerse, bu kişi İngiltere askeri ateşesi albay Bill Chesyre'di) Bazı yaşlılar ağlamaya başladılar ve ötekiler, yürüyüşe katıldılar ve ordu araçlarının ardına takıldılar." (*The*

Observer, 24 Aralık 1989) (abç)

Bir başka diplomat, İngiltere askeri ateşesinin yardımcısı teğmen Michael Brown, İngiliz televizyonunun bütün kanallarında yayınlanan röportajında şunları söyledi:

"TV binasını *ele geçirmek üzere* öğrencilere katıldık. Onlarla birlikte bağırıyorduk. Romanyalı olmuştuk. Romanyalı olmuştuk, onların parçasıydık. Hatta TV binasını onlarla birlikte taşladık." (26-27 Aralık 1989) (abç)

Röportaj sırasında Brown'ın yanında oturan İngiliz Büyükelçiliği 2.sekreteri Susan Laffey de onun söylediklerini onaylayarak, "orada olanlara herkesin, tüm elçiliğin katıldığını" ekliyordu. (ITN sabah haberleri, 27 Aralık 1989)

Görüldüğü gibi, İngiltere, karşı-devrimin hazırlanıp örgütlenmesinden, bizzat gerçekleştirilmesine kadar olan bütün süreçlerde aktif yer aldı. Ancak, çatışmalar iyice ağırlaştığında, kendisinin değil Sovyetler'in elinin kanlanması, onların müdahalede bulunması için yoğun çaba gösterdi. Böylece hem amaçlarına ulaşacak, hem de "pis işleri" Sovyetler'e yaptırarak bir taşla birkaç kuş vurmuş olacak, gelecekte kendisini temize çıkartabilecek bir konumda yer alacaktı.

Çatışmaların ikinci gününde ordu birlikleri silah ve cephane sıkıntısı çekmeye başladılar. Karşı-devrim tehlikeye girmek üzereydi. Romanya'nın Moskova'daki büyükelçisi Sovyetler'in müdahale etmesini istedi. Bunu gören bütün emperyalist ülkeler, Sovyetler'in ve Varşova Paktı'nın müdahalesine "karşı olmadıklarını" duyurmakta birbirleriyle yarış ettiler. 23 Aralık Cumartesi günü bir açıklama yapan İngiltere Dışişleri Bakanlığı müsteşarı William Waldegrave, eğer Varşova Paktı ülkeleri Romanya'da düzeni sağlamak üzere müdahale etmeye karar verirlerse, "bunun anlaşılabilir birşey olacağını" söyledi. "Açıktır ki, başka kimse müdahale edemez" diyen Waldegrave, herhangi bir Batılı ya da Nato ülkesinin Varşova Paktı'na bağlı bir ülkenin işlerine karışmasının "düşünülemediğini" de ekledi.

Bu tutumla, emperyalizmin, sosyalizme ya da devrime karşı yöneltilmek koşuluyla iç-dış müdahale, gizli servislerin çalışması, sabotaj, suikast vb. bütün yolların denenmesine çalışacağı, bunu kendisi doğrudan yapamazsa başkalarına, hele Gorbaçov gibi "sosyalist" kılıflı liderlere büyük bir zevkle yaptıracağı bir kez daha açıklığa kavuşmuş oldu. Gorbaçov ve şürekasının, emperyalizmin değişmeye ikna edilebilecek bir "politika" olduğu yolundaki "teorik" görüşleri bir anda eskidi. Hayat, emperyalizmin doğasının değişmediğini, değişmeyeceğini, emperyalizmin ancak ve yalnızca işçi sınıfı tarafından yıkılabileceğini ve yıkılmadıkça da dünyanın savaş, darbe vb. belalardan kalıcı olarak kurtarılmasının olanaklı olmadığını dünya kamuoyuna bir kez daha gösterdi.

Ama, Romanya karşı-devriminin gösterdiği en önemli nokta, kuşkusuz, Gorbaçov çizgisinin karşı-devrimci özüdür. Karşı-devrimin örgütlenmesinde ve yürütülmesinde Sovyetler Birliği yönetiminin oynadığı aktif roldür.

(Devam edecek)